

Módosítják a felvételit

A Művelődési Minisztériumban a közelmúltban bejelentették, hogy 1982-1983-ban az egyetemi és főiskolai felvételi rendszert módosítani fogják. Az eddig érvényben levő felvételi struktúra negatív tapasztalatai — mindezekelőtt pl. az, hogy a mostani felvételiknél a középiskolai tanulmányi eredményeket egyoldalúan csak a felvételi tárgyak szempontjából veszi figyelembe, nem készíti a diákokat az általános műveltség megszerzésére — érelték meg a változtatást, az új érettségi és felvételi rendszer kidolgozását.

A bevezetésre kerülő új módszer a középiskolák új oktatási-nevelési terveihez igyekszik igazítani a felvételi követelményeit, az általános műveltség gyarapítására ösztönöz, s kedvezőbb feltételeket teremt a felvételihez a szakközépiskolásoknak. **Differenciáltabb lesz a pályázók megmérettetése; az elérhető maximális pontszám 120 lesz; ennek felét hozhatja magával a jelölt a középiskolából, másik felét pedig a felvételin szerezheti meg.**

A középiskolából hozható 60 pontot nem két, hanem hat tantárgy 3. és 4. osztályos év végi jegyei adják. Ezek a tárgyak a magyar, a történelem és a matematika (kötelezően, valamint két kötelezően választható tárgy, egy idegen nyelv és a fizika; továbbá egy szabadon választható tantárgy (biológia, második idegen nyelv, kémia vagy földrajz). A zenei vagy testnevelő tanári pályára jelentkezők készségi tárgyakat is választhatják. A szakközépiskolásoknál három tárgy — a magyar, a történelem és a matematika — jegyei, valamint szakmai profilnak megfelelő három további tárgy osztályzatai számítanak bele a felvételi pontszámába. (A szakközépiskolák ilyen módon összegyűjtött pontjai akkor is számítanak, ha nem az iskola profiljának megfelelő szakirányban akar továbbtanulni, hanem pl. bölcsész-karban vagy orvoskaron.) A középiskolából vihető maximális pontszám a 60, akkor érhető el, ha a 3. és 4. év végén a szükséges 6 tantárgyból a jelölt jeles eredményt ért el.

A nappali tagozatra jelentkezőknél a középiskolai eredményeket az érettségi évében s a rá következő évben számítják be a felvételin. Az érettségi utáni második és harmadik évben, valamint az esti és levelező tagozaton az érettségit követő négy éven belül a felvételiző számára legkedvezőbb megoldást kell választani, attól függően, hogy a középiskolai és felvételi eredményét egyaránt be kívánja-e számíttatni. A dolgozók gimnáziumában végzetek lehetőséget kapnak arra, hogy csak a felvételi eredményüket számítsák be az elérhető pontszámába.

A felvételin továbbra is két szakirányú középiskolai tantárgy anyagából tesznek vizsgát a pályázók, s a vizsgák során a felvételizetők a felkészültség, a tehetség, a rátermettség és a magafeltartás értékelésére törekednek. Továbbra is megmaradnak a közös érettségi-felvételi vizsgák matematikából, fizikából és biológiából, 1982-től pedig bővül a tárgyak köre a kémiával.

Lehet-e Latin-Amerikát kutatni?

Lapunk előző számában közöltük a hírt, hogy dr. Anderle Adam, a JATE BTK docense elnyerte a Casa de las Americas kulturális tudományos központ és kiadó vállalat José Carlos Mariategui-díját. Munkatársunk ebből az alkalomból készített beszélgetést a szegedi tudóssal.

— Mit tartalmazott az eredeti kiírás, és milyen kiadási lehetőségek vannak?

— A Casa de la Americas 1959 óta ír ki pályázatokat. 1980-ban a „marxizmus, a nemzeti kultúra és a népi mozgalmak” volt a téma. A Mariategui-díjat a perui kommunista párt alapítója és első főtájkára halálának 50. évfordulója alkalmából adták ki. A dolgozat, amellyel elnyertem ezt a díjat („Politikai mozgalmak Peruban a két világháború között”), lényegében az 1977-ben készített kandidátusi disszertációm némileg rövidített és továbbfejlesztett változata. Eredetileg az Akadémiai Kiadó vállalta kiadását, s a kiadó hozzájárulásával pályáztam meg a díjat. Az Akadémiai Kiadónak az volt az álláspontja: ha a dolgozat esetleg díjazott lesz, akkor felveti egy közös magyar-kubai kiadás lehetőségét. Ez azért merülhetett fel, mert a nyertes művet a Casa de las Americas külön sorozatban adja ki. A kubai nagykövet tájékoztatójából tudom, hogy a munkát 80 000 példánnyal tervezik kiadni. Ez hatalmas példányszám, de tudni kell, hogy a Casa de las Americas a nyugati féltekén és Európában hatalmas, jól szervezett elosztó apparátussal rendelkezik. A közös első kiadás lehetősége ebben a pillanatban még nyitott kérdés. Erről a két kiadónak kell tárgyalnia.

— Miért éppen Peru története volt a dolgozat témája?

— Peru a két világháború között különleges helyet foglalt el Latin-Amerika történetében. Egyrészt, éppen Mariategui munkásságában érte el a „világszínvonalat” Latin-Amerikában a marxizmus-leninizmus, másrészt, a 20-as években Peruban született meg a „populista” mozgalom prototípusa, a nemzeti-reformista APRA (Amerikai Népi Forradalmi Szövetség), melynek az egész kontinensre kiterjedő hatása volt.

Technikai jellegű tényezők is segítettek munkámat. 1975-ben feléves perui ösztöndíjat kaptam, s itt olyan levéltári anyaghoz jutottam hozzá, mely teljesen feldolgozatlan volt, sőt, jószerével magam rendeztem az anyagot. Ekkor interjút készíthettem kutatási témámról a perui kommunista párt főtájkával, Jorge del Pradoval, és Mariategui fiával is.

— Visszatérve a kiadáshoz: az Akadémiai Kiadó eredetileg spanyol nyelven jelentette volna meg a munkát. Magyarul vajon olvasható lesz-e?

— Magyarul, úgy látszik, nem fog megjelenni. Egy kiadónál érdeklődtem korábban. Úgy ítélték meg, hogy túlságosan szűk olvasói kört érint, illetve csupán szakmabelieket. Hozzá tartozik a dologhoz, hogy azért néhány rész önálló tanulmányként megjelent magyar nyelven. Így a Századok között egy teljes fejezetet, s a Párttörténeti Közleményekben is megjelent egy részlet, két tanulmányom pedig az Actánkban található meg.

— Milyen erkölcsi „hozadéka” volt a pályázat megnyerésének?

— Ebből a szempontból arra volt jó a pályázat, hogy ráirányította a figyelmet a tanszékem és Szegeden folyó Latin-Amerika kutatásra. Ez a 60-as évek második felében. Wittman Tibor munkásságával kezdődött, de Wittman professzor 1972-ben bekövetkezett halála után válságos korszakba kerültünk. Ebben az időszakban nagy segítséget jelen-

tett számunkra, hogy itt, az intézetben néhány nagy tekintélyű professzor mellénk állt. A kulturális kormányzattól kapott ösztöndíjak szintén segítettek a munkánkat. Így a 70-es évek második felében tanszékünk körül kialakult egy olyan fiatal kutatógárda, melynek munkássága jelzi: a válságos korszakot kihevertük. A Szegedi Akadémiai Bizottság keretén belül működik a Latin-Amerika Történeti Munkabizottság. 10 fiatal kutatóval, szolid anyagi támogatást élvezve. A csoport tagjai különböző egyetemeken, főiskolákon dolgoznak. Újra megindítottuk a Latin-Amerika történeti speciális képzést, speciálkollégiumokat tartunk, szakkollegizók munkáját irányítjuk.

— A mostani pályadíjon kívül volt-e valamilyen elismerése munkájuknak?

— 1978-ban bevásárolták az Európai Latin-Amerikanista Történészek Társaságának koordinációs bizottságába, 1979-ben pedig az MSZMP KB Agitációs- és Propaganda Bizottságának állásfoglalása a harmadik világ történeti kutatásának fejlesztésén belül a Latin-Amerika-kutatás bázisául a tanszékem jelölté ki. Gondolom, ez munkánk elismerését jelentheti.

— Milyen gondjait vannak?

— Nehézséget okoz a tanszék kettős profilja. A történeti stúdiumok mellett több mint tíz éve tanítjuk a bölcsészeknek a spanyol nyelvet, melyet egyre többen szeretnének elsajátítani. Külön spanyol nyelvtanára lenne szükség. Ezt már szintén több mint tíz éve kérjük. Másrészt: egyre nehezebb az Acta Historica Latin-Amerika alorozatának megjelentetése. Tehát bizonyos fajta pénzügyi feszültség teremtődött. Könyveket, folyóiratokat venni, két eltérő Actát kiadni nem tudunk. Az anyagi támogatást rendbe kellene tenni. Ugyanakkor azt sem szabad elfelejteni, hogy mindössze ketten vagyunk a tanszéken, akik Latin-Amerika történetével foglalkozunk. A kulturális, tudományos, politikai elvárások tanszékünkkel szemben egyre nagyobbak. Ezt mind nehezebben tudjuk kielégíteni, ezért mihamarabb végre kellene hajtani az Agitációs- és Propaganda Bizottság határozatát. — A másik, nagyon fontos probléma, amit sokan úgy fogalmaznak meg: érdemes-e egyáltalán Latin-Amerikával foglalkozni Magyarországon? Azt hiszem, igen. Egy perui történész mondta: Peru történetét a külföldiek írják meg. Ez végül is egész Latin-Amerikára érvényes mondat. Tehát a latin-amerikai történetírás igen gyenge még. Ebből a szempontból a marxista-leninista történettudomány feladata nagyon fontos. Saját szempontjainkkal, módszereinkkel kell megjelennünk. Ezzel segítjük a szubkontinens történéseit, ugyanakkor a polgári és szélsőbalos interpretációk hatását is csökkenthetjük. Természetesen a hazai oktatás szempontjából is rendkívül fontos az Európán kívüli térségek ismerete. Ezeken túl van egy másik szempont is, ami nagyon fontos: a latin-amerikai kommunista pártok sohasem voltak olyan helyzetben, hogy nagy erőket fordíthassanak saját múltjuk feltárására. Ebben segítségükre kell lenni, és segítségükre is tudunk lenni. Több példát említhetnék, ami arra utal, hogy a kommunista mozgalom értékeli is az európai marxista történettudomány ilyen erőfeszítéseit.

Problémát okoz még az is, hogy munkáink „újdonsága” — legálábbis itthon — nehezen megítélhető. Hogy egy-egy dolgozatban valóban mi a tudományos újdonság, az lényegében csak a nemzetközi porondon mérhető le. Ezért kell néha pályázatokat részt venni, nemzetközi konferenciákon megjelenni, és ezért kell idegen nyelven is publikálni. Csak így ellenőrizhető a munkánk, és ez egyben bizonyos fajta önkormányt is jelent.

B. GY.

Külföldi vendégek

A KISZ JATE-bizottsága vendégeként március 28-án rövid látogatásra érkezett Szegedre a Lengyel Szocialista Diákszövetség (SZSD) Lodz-i Egyetemi Bizottságának delegációja Romuald Kaczmarek alelnök vezetésével. A megbeszélések eredményeként 1981. nyarán 20 lodzi hallgató érkezik a szegedi Nemzetközi Építőtáborba, és 9 hallgató vesz részt a Tudományos Diákköri Tábor munkájában. Az SZSD meghívására ez év őszén a JATE Egyetemi Bizottság delegációja látogatást tesz Lodzban.

Szakszervezeti hírek

Kibővített ülést tartott március 27-én a JATE Szakszervezeti Bizottsága, melyen tájékoztató hangzotta el a szakszervezeti jogsegélyszolgálat 1979/80. évi tevékenységéről, majd az ösztöndíjas gyakornok helyzetéről szóló írásos anyagot vitatta meg az SZB, melyet dr. Mikola Tibor, az SZB bér- és munkaügyi felelőse állított össze. Az ülés harmadik napirendi pontjaként az 1981. évi üdülési keretokról és azok elosztásáról tájékoztatta a bizottságot dr. Szenté Magdolna, az SZB üdülési felelőse.

A József Attila Tudományegyetem Bizalmi Testülete március 31-én tartotta meg második ülést, melyen — a vezetőképesség keretében — dr. Simon Zsuzsa, a Pedagógusok Szakszervezete Központi Vezetőségének főmunkatársa tartott nagy érdeklődéssel kísért előadást „Az intézményi szakszervezeti alapszervezetén belül a munkahelyi szintű szakszervezeti csoportok és szervek feladat- és hatásköre különös tekintettel a bizalmiak és a főbizalmiak szerepére, megnövekedett feladataira és hatáskörükre” címmel. Az előadást követően dr. Simon Zsuzsa választott a feltett kérdésekre.

Az ülés napirendjén szerepelt még a „Szakszervezeti vezetőképesséssel kapcsolatos feladatok a József Attila Tudományegyetemen” című írásos anyag megvitatása és elfogadása.

Március közepén jelent meg a JATE Egyetemi Értesítő idei első száma, mely — többek között — tartalmazza a József Attila Tudományegyetem Tanácsa és a Bizalmi Testület közötti együttműködési megállapodást, valamint a JATE állami és szakszervezeti szervei közötti együttműködéssel kapcsolatos hatásköri kérdések teljes szövegét, s a JATE üdülési szabályzatát. Az értesítőt az állami vezetők és a szakszervezeti tisztségviselők megkapták, náluk betekintésre bármikor megkapható.

A JATE dolgozóinak üzemorvosi rándelőintézte aprilis 1-től új időben fogadja a dolgozókat: hétfőn 14 órától 16 óráig, szerdán és pénteken 7 óra 30 és 9 óra 30 között.

Fiatal képzőművészek

Bakcsi Lajos, Pataj Miklós és Sinkó János közös kiállítását nyitotta meg április 3-án délután Szűromi Pál a Tarjánvárosi Pártházban. A három fiatal szegedi képzőművész 1972-ben végzett a Szegedi Tanárképző Főiskolán Cs. Pataj Mihály, Fischer Ernő és Vinkler László tanítványaiként.

Művészi elképzeléseikről így vallanak: „Szándékunk a gondolati világ kivetítése, a neutrális és bonyolult formák asszociációival az ősi, elemi és változtathatatlan kifejezés. A környező tárgyi-szellemi világ lényegének jelrendszerre formálásával harmónia és diszharmónia teremtése.”

Képeink a kiállításon készültek.

Bakcsi Lajos; Vinkler László emlékére

Sinkó János: Műteremben

(Fotó: Pataki Zoltán)